

Sygn. akt II KO 111/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Plóciennik

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Emilia Bieńczak

w sprawie **A. B.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 stycznia 2023 r.

złożonego przez skazanego wniosku sygnalizującego potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa 141/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V K 174/19,

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowia z urzędu postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa 141/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V K 174/19;

2. uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa 141/20 i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania;

3. kosztami postępowania wznowieniowego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V K 174/19, A.B. został uznany za winnego tego, że „w dniu 18 lutego 2019 r. w W., na terenie dworca kolejowego [...], działając w zamiarze bezpośrednim, usiłował pozbawić życia M. K. w ten sposób, że ugodził go nożem w szyję powodując ranę ciętą okolicy prawej gałęzi żuchwy z uszkodzeniem tętnicy twarzowej prawej oraz obfite krwawienie z objawami wstrząsu krwotocznego, skutkujące chorobą realnie zagrażającą życiu, przy czym zamiaru zabicia człowieka nie osiągnął z uwagi na natychmiastową pomoc medyczną”, który to czyn zakwalifikowano jako realizujący znamiona zbrodni z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to wymierzono mu karę 11 lat pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego wyrokiem z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa 141/20, Sąd Apelacyjny w Warszawie, utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji.

Postanowieniem z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt II KK 398/21, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną na korzyść skazanego przez jego obrońcę.

Pismem z dnia 19 listopada 2021 r. skazany A.B. złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym, wyżej wymienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W treści tego pisma procesowego zwrócił uwagę na szereg naruszeń prawa procesowego, które jego zdaniem nastąpiły podczas procedowania w sprawie, w której został prawomocnie skazany na karę pozbawienia wolności (pkt. 3-9). Zasygnalizował także wystąpienie uchybień stanowiących w jego ocenie bezwzględną przyczynę odwoławczą (art.

439 § 1 pkt 2 k.p.k.) – nienależytą obsadę sądu – w związku z udziałem w składzie orzekającym Sądu pierwszej instancji SSR- E. R. (delegowanej do Sądu Okręgowego) oraz udziałem w składzie sądu *ad quem* (Sądzie Apelacyjnym w [...]) SSO- P. F. (delegowanego do Sądu Apelacyjnego) i SSA- P. S., będącego sprawozdawcą w postępowaniu drugoinstancyjnym (pkt. 1-2).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedmiotem rozważań sądu wznowieniowego w niniejszym postępowaniu są wyłącznie kwestie związane z zasygnalizowanymi przez skazanego uchybieniami mającymi – jego zdaniem – charakter bezwzględnych przyczyn odwoławczych, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k. Natomiast bezprzedmiotowe, na tym etapie postępowania, stało się czynienie jakichkolwiek rozważań co do okoliczności wskazywanych przez wnioskodawcę w pkt 3-9 jego pisma z dnia 19 listopada 2021 r. Nie ulega wątpliwości, że w tym ostatnim zakresie wniosek skazanego nie spełnia wymogów określonych w art. 545 § 2 k.p.k. (nie został sporządzony i podpisany przez adwokata lub radcę prawnego), a tylko wtedy mógłby być poddany merytorycznej analizie pod kątem podstaw wznowieniowych określonych w art. 540 k.p.k.

Oczywiste jest również i to, że stwierdzenie przez Sąd Najwyższy uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą, w zależności od stadium postępowania, na którym wystąpiły okoliczności skutkujące tego rodzaju wadą prawną, musi prowadzić do orzeczenia po myśli art. 439 § 1 *in principio* k.p.k. i to bez badania wpływu tego rodzaju uchybienia na treść wydanego w danej sprawie orzeczenia.

Kontrola zapadłych orzeczeń pod kątem możliwości wznowienia postępowania w oparciu o przepis art. 542 § 3 k.p.k. jest rzecz jasna dokonywana przez sąd wznowieniowy z urzędu co nie oznacza, że strona nie może tego rodzaju uchybienia zasygnalizować w oparciu o przepis art. 9 § 2 k.p.k.

Tego rodzaju sygnalizacja została zawarta w pkt. 1 i 2 pisma skazanego A.B., a dotyczy – w jego ocenie – nienależytej obsady sądów zarówno pierwszej jak i drugiej instancji.

Z powołanych względów celowe było wypowiedzenie się w pierwszej kolejności co do kwestii ewentualnego wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. mającej mieć miejsce w toku postępowania przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie, ponieważ trafność w tym zakresie dokonanej przez autora pisma z dnia 19 listopada 2021 r. sygnalizacji musiałaby skutkować ponowieniem całego postępowania jurysdykcyjnego.

Skazany, wady wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V K 174/19, upatruje w fakcie udziału w składzie orzekającym tego Sądu sędziego Sądu Rejonowego- E. R. delegowanej do orzekania w Sądzie Okręgowym. Uzasadniając swoje stanowisko A.B. zwrócił w pierwszym rzędzie uwagę na uchwałę składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7 – wskazanie SN) wywodząc, że uchwała powyższa pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, zachowała swoją moc obowiązującą i wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego. Odwołał się przy tym do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41 – zauważenie SN), orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r. (C 204/19) i z dnia 15 lipca 2021 r. (C 791/19) oraz wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 42447/19, konkludując, że nienależyta obsada albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa zachodzi wtedy, gdy w składzie sądu jest osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej w tekście – KRS) ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. [o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018.3) – uwaga SN].

O ile zgodzić należy się ze skazanym co do kwestii mocy obowiązującej powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., dzieląc także wyrażony w pkt. 2 tej uchwały pogląd prawny odnośnie wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w sytuacji udziału w składzie sądu powszechnego osoby powołanej na ten

urząd na wniosek KRS ukształtowanej przepisami wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. – o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia, o tyle okoliczność powyższa nie ma jakiegokolwiek przełożenia na fakt orzekania w składzie Sądu pierwszej instancji sędziego delegowanego. Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą z 2017 r. nie miała żadnego udziału w procesie delegowania sędziego E. R. do orzekania w sądzie wyższego rzędu. Sędzia ta na urząd sędziego Sądu Rejonowego w W. została powołana w dniu 16 czerwca 2008 r. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa spełniającej wymogi przewidziane w art.187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W tym stanie rzeczy ocena jej niezawisłości i bezstronności przez pryzmat udziału w jej procesie nominacyjnym KRS ukształtowanej w trybie ustawy z w 2017 r. pozostaje irrelevantna.

Pomimo powyższego Sąd Najwyższy uznał za celowe rozważenie również kwestii wystąpienia okoliczności wskazanych w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do tej sędzi w kontekście innych ewentualnych wad związanych z jej orzekaniem w Sądzie Okręgowym w W. jako sędzi instancji *a quo*, do czego był zobligowany właśnie przepisem art. 542 § 3 k.p.k., a więc koniecznością orzekania z urzędu.

W tym kontekście, a więc prawidłowości delegowania sędziego, znaczenie ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej w tekście TSUE lub Trybunał) z dnia 16 listopada 2021 r. wydany w połączonych sprawach od C-748/19 do C-754/19 (ECLI:EU:C:2021:931), zgodnie z którym „artykuł 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: „TUE”) odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi Minister Sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania,

niezależnie od tego, czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony”.

Odnosząc się do zasygnalizowanej powyżej kwestii Sąd Najwyższy w tym składzie, związany wykładnią prawa europejskiego dokonaną we wskazanym orzeczeniu Trybunału, który zresztą posiada wyłączną kompetencję w tym przedmiocie, podtrzymuje jednocześnie pogląd wyrażony w swoich wcześniejszych judykatach, w których uznał, że interpretacja prawa unijnego zawarta w cytowanym wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 listopada 2021 r. nie powoduje ani potrzeby wznowienia w trybie art. 540 § 3 k.p.k. postępowania karnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym do dnia 16 listopada 2021 r., ani też potrzeby wznowienia postępowania z urzędu ze względu na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2022 r., IV KO 1/22, a także powołane w nim inne orzeczenia Sądu Najwyższego – por. postanowienia: z dnia 9 marca 2022 r., II KO 126/21; z dnia 25 listopada 2021 r., II KK 379/20; z dnia 16 maja 2022 r., II KK 66/22 oraz zarządzenie sędziego Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2022 r., II KO 4/22). W świetle powołanych wyżej orzeczeń, o ile kwestia zgodności z prawem unijnym delegacji udzielanych przez Ministra Sprawiedliwości na gruncie przepisów obowiązujących w Polsce po dacie powołanego wyroku TSUE pozostaje otwartą, o tyle niewątpliwym jest, że dokonana w tym judykacie wykładnia regulacji traktatowych nie może doprowadzić do wzruszenia w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia (kasacji lub wznowienia postępowania) prawomocnych orzeczeń sądów wydanych z udziałem sędziego delegowanego, a zapadłych przed dniem 16 listopada 2021 r. Wprawdzie wykładnia prawa europejskiego, jak wynika z utrwalonej linii orzeczniczej samego TSUE oraz poglądów doktryny, wyrażona w orzeczeniu prejudycjalnym, ma skutek *ex tunc*, nie oznacza to jednak w każdym przypadku obowiązku wzruszania prawomocnych orzeczeń, które zostały wydane na podstawie prawa krajowego, uznanego następnie za „niedające się pogodzić” z wykładnią prawa unijnego. Trzeba bowiem mieć na względzie stanowisko Trybunału Sprawiedliwości wypowiedziane w wielu orzeczeniach, podkreślające znaczenie zasady powagi rzeczy osądzonej. TSUE wielokrotnie stwierdzał, że „dla zapewnienia stabilności prawa i stosunków prawnych, jak też prawidłowego

administrowania wymiarem sprawiedliwości istotne jest, aby orzeczenia sądowe, które stały się prawomocne po wyczerpaniu przysługujących środków odwoławczych lub po upływie przewidzianych dla tych środków terminów, były niepodważalne” (por. pkt 58 wyroku TS z dnia 10 lipca 2014 r., *C-213/13, Impresa Pizzarotti* ECLI:EU:C:2014:2067; por. także wyroki TS w sprawach: *Kapferer*, C-234/04, EU:C:2006:178, pkt 20; *Komisja/Luksemburg*, C-526/08, EU:C:2010:379, pkt 26; *ThyssenKrupp Nirosta/Komisja*, C-352/09 P, EU:C:2011:191, pkt 123). Odpowiadając na pytanie prejudycjalne sądu właściwego do orzekania w sprawach karnych TS wskazał, że prawo Unii nie wymaga, aby w celu uwzględnienia wykładni odpowiedniego przepisu tego prawa przyjętej przez Trybunał po wydaniu przez organ sądowy orzeczenia posiadającego powagę rzeczy osądzonej organ ten był co do zasady zobowiązany do zmiany tego orzeczenia (por. wyrok TS z dnia 24 października 2018 r., C-234/17, XC, YB, ZA, pkt 54, ECLI:EU:C:2018:853; zob. także podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, pkt 60; z dnia 6 października 2015 r., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, pkt 38; z dnia 29 lipca 2019 r., C-620/17, *Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe*, ECLI:EU:C:2019:630, pkt 56.) – zob. uzasadnienie powołanego wyżej postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2022 r., IV KO 1/22.

Uwzględniając fakt delegowania przez Ministra Sprawiedliwości sędziego Sądu Rejonowego w W. - E. R. do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w W. od dnia 15 września 2019 r. na czas nieokreślony (k. 25 akt SN II KO 111/21), datę wydanego w tej sprawie – z udziałem tego sędziego – wyroku przez Sąd pierwszej instancji (18 marca 2020 r.) oraz powołane wyżej poglądy Sądu Najwyższego uwzględniające utrwaloną linię orzeczniczą samego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, stwierdzić należy, że w toku postępowania przez sądem *meriti* objętego niniejszą sygnalizacją nie wystąpiły okoliczności skutkujące uchybieniem mającym postać bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a związane z udziałem w składzie sądu *a quo* sędziego delegowanego, ani też nie powstała potrzeba wznowienia tego postępowania w oparciu o przepis art. 540 § 3 k.p.k. (w tym ostatnim zakresie brak zresztą wniosku

spełniającego wymogi określone w art. 545 § 2 k.p.k. – osobisty wniosek skazanego).

Do tożsamej konkluzji (braku podstaw do uznania, że wystąpiło uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), z uwzględnieniem przedstawionego wyżej stanowiska co do skuteczności delegowania sędziego do orzekania w sądzie wyższego rzędu, doprowadziła Sąd Najwyższy analiza sprawy pod kątem udziału w składzie Sądu Apelacyjnego w [...] sędziego Sądu Okręgowego w W. - P. F., którego również dotyczy sygnalizacja zawarta w piśmie skazanego A. B.

Poza polem rozważań sądu wznowieniowego w niniejszej sprawie pozostać musiała zaszłość mająca miejsce po dacie wyroku Sądu drugiej instancji w tej sprawie (6 listopada 2020 r.), a więc fakt powołania postanowieniem Prezydenta RP z dnia 20 stycznia 2021 r., nr [...] (M.P. [...]) Pana P. F. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w uwzględnieniu wniosku Krajowej Rady Sądownictwa zawartego w uchwale KRS z dnia 11 września 2020 r., nr [...]. Fakt powołania wyżej wymienionego sędziego na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. może mieć bowiem znaczenie wyłącznie w odniesieniu do orzeczeń Sądu Apelacyjnego wydanych z jego udziałem po dacie powołania. Natomiast w odniesieniu do wyroku wydanego w sprawie II AKa 141/20, relewantne są wyłącznie okoliczności związane z jego ówczesnym statusem jako sędziego Sądu Okręgowego w W. oraz delegowaniem go przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Apelacyjnym.

I w tym wypadku, podobnie jak to ustalono w odniesieniu do sędziego E. R., brak podstaw, aby okoliczności: powołania Pana P. F. na sędziego Sądu Okręgowego w W. (6 stycznia 2005 r.) oraz delegowania go do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w [...] (od dnia 20 września 2020 r. na czas nieokreślony – k. 24 akt SN II KO 111/21), w powiązaniu z datą wydania przez Sąd drugiej instancji kontestowanego przez skazanego A. B. orzeczenia traktować jako podstawę do wznowienia postępowania w oparciu o przepis art. 540 § 3 k.p.k. lub też uznania, że zachodzi potrzeba wznowienia tego postępowania z urzędu ze względu na

zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Na zakończenie tej części rozważań Sąd Najwyższy pragnie podkreślić, że wady prawne związane z delegowaniem sędziego do orzekania w innym sądzie mogą stać się podstawą zasadnego zarzutu wystąpienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob.np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., I KZP 10/22, OSNK 2022, z. 11-12, poz. 40), brak jednak podstaw aby delegowanie na podstawie przepisów krajowych uznanych następnie przez Trybunał Sprawiedliwości jako niezgodne z prawem unii europejskiej traktować jako podstawę do wznowienia postępowania z urzędu w odniesieniu do prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe zapadłych przed datą wydania wyroku TSUE dokonującego wykładni przepisów traktatowych.

Poczynione powyżej зауваżenia nie oznaczają wszelako, że objęty sygnalizacją skazanego wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 listopada 2020 r. sygn. akt II AKa 141/20, nie jest dotknięty uchybieniem, o którym mowa w powołanym wyżej wielokrotnie przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Tego rodzaju bezwzględny powód odwoławczy, związany z nienależytą obsadą Sądu drugiej instancji, miał miejsce, lecz powiązać go należy z udziałem w składzie orzekającym tego Sądu innego członka tego składu, a mianowicie sędziego P. S.

W ramach niniejszego postępowania o wznowienie postępowania Sąd Najwyższy przeprowadził czynności sprawdzające zmierzające do ustalenia, czy z uwagi na powołanie Pana P. S. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw [uchwała KRS z dnia 26 lipca 2019 r., nr [...] (k. 48-51 akt II KO 111/21) oraz postanowienie Prezydenta RP z dnia 29 listopada 2019 r., nr [...] (MP [...] – k. 117 akt II KO 111/21)], wadliwość tego procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach tej sprawy, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i

podstawowych wolności, a w efekcie tego skutkuje nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Do takiego postąpienia Sąd Najwyższy był zobligowany pkt. 2 wskazanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, która – jak to również zasygnalizowano w niniejszym uzasadnieniu – zachowuje moc obowiązującą i wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., I KZP 7/22, OSNK 2022, z. 11-12, poz. 41; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2022 r., III KK 193/20, niepublikowany).

Sąd Najwyższy w tym składzie, utożsamiając się w całej rozciągłości z argumentacją zawartą w powołanych wyżej orzeczeniach, wspieranych również interpretacją prawa unijnego oraz przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dokonaną w szeregu judykatach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i wyrokach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazywanych w tychże orzeczeniach Sądu Najwyższego, nie znalazł przesłanek natury tak faktycznej, jak i prawnej, aby zainicjować tryb odstąpienia od przywołanej powyżej uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r.

Przenosząc przedstawione rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy należy w pierwszym rzędzie zauważyć, że analiza procedury powołania Pana P. S. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], mającej bez wątpienia charakter wadliwy, została już dokonana przez Sąd Najwyższy we wcześniejszych wyrokach zapadłych w dniu 19 października 2022 r., II KS 32/21 oraz w dniu 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21.

W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy, opierając się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych sędziego P. S. oraz nadesłanych przez Krajową Radę Sądownictwa doszedł do trafnego przekonania, że okoliczności związane z wadliwością procesu nominacyjnego, silnymi związkami Pana P. S. z władzą wykonawczą, a wreszcie jego aktywnością jako rzecznika dyscyplinarnego, prowadzą do uznania, że jego udział w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego, skutkował – na gruncie tych spraw – nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art.

439 § 1 pkt 2 k.p.k., a to z uwagi na niedochowanie gwarancji bezstronności i niezawisłości wymaganych zarówno przepisami Konstytucji RP (art. 45 ust. 1), jak i regulacjami Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (art. 6 ust. 1) oraz Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (art. 47).

Podobnie ocenić należy udział sędziego P. S. w składzie Sądu Apelacyjnego w [...] rozpoznającego apelację wniesioną przez obrońcę A. B. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V K 174/19.

Poza samym trybem powołania na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego przez organ, który nie jest tożsamy z organem konstytucyjnym, a którego skład i sposób ukształtowania reguluje Konstytucja RP, w szczególności jej art. 187 ust. 1, co obala funkcjonujące dotąd *in gremio* i *a priori* domniemanie niezawisłości i bezstronności tak powołanego sędziego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22), istotne znaczenie w ocenie bezstronności i niezależności sądu z udziałem tego sędziego – z punktu widzenia bezstronnego obserwatora – ma jego działalność publiczna przed i po powołaniu, ściśle wiążąca go w władzę wykonawczą.

Okolicznością wymagającą istotnego podkreślenia z punktu widzenia społecznego odbioru niezawisłości i bezstronności sędziego P. S. – jak to wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21 – jest aktywność i sposób pełnienia przez niego funkcji rzecznika dyscyplinarnego sędziów powszechnych i prezesa sądu. Odwołując się do spraw powszechnie znanych z medialnego przekazu, a w szczególności tych, które opisane zostały w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21, zauważyć należy zgodność działań prowadzonych przez rzecznika i jego zastępców z publicznie deklarowanymi oczekiwaniami władzy wykonawczej, w tym głównie Ministra Sprawiedliwości, co do wszczynania i prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów za czynności orzecznicze oparte na orzeczeniach europejskich trybunałów, w tym zmierzające do ukształtowania składu sądu zgodnie ze standardami wynikającymi z art. 45 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości oraz art. 47 Karty

Praw Podstawowych. Ten ścisły związek sędziego P. S. w kierownictwie Ministerstwa Sprawiedliwości, czego wyrazem były jego kolejne nominacje mające charakter dyskrecyjny, bez wątpienia rodzi w odbiorze społecznym słuszny pogląd o obdarzeniu go przez władzę publiczną wyjątkowym zaufaniem. Jeżeli jednocześnie uwzględni się łączność funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, mającego przecież prawo nadzoru oraz wydawania zarządzeń, wytycznych i poleceń we wszystkich sprawach prowadzonych przez organy prokuratury różnych szczebli [art. 1 § 2, art. 3 § 1, art. 13 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz. U. 2022.1247 ze zm.)], uzasadnione wątpliwości co do możliwości rozstrzygania danej sprawy przez sąd z udziałem wskazanego wyżej sędziego w sposób bezstronny i niezawisły, wszakże prowadzonej z oskarżenia publicznego, uznać należy za oczywiste.

Powyższe zauważenia, dokonane na gruncie niniejszej sprawy, nie oznaczają, że w każdym wypadku wydania orzeczenia przez sąd, w którego składzie zasiada osoba powołana na urząd sędziego w tym sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., prowadzi do uznania, że sąd z udziałem takiej osoby jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na niespełnienie minimalnego standardu bezstronności (pkt 2 uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Bez wątpienia inaczej traktować należy sytuację osoby ubiegającej się o otrzymanie pierwszej nominacji sędziowskiej, a inaczej osoby, która mając świadomość co do wątpliwości w zakresie konstytucyjności i zgodności z przepisami konwencyjnymi Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym jej kształcie, zdecydowała się na udział w postępowaniu prowadzonym przez tę KRS na urząd sędziego sądu powszechnego w sądzie wyższego rzędu. Co więcej, w odniesieniu do takiej osoby – jak to trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały z dnia 2 czerwca 2022 r. – dopiero przeprowadzenie testu o jakim mowa w szeregu orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka [m.in. wyrok (Wielka Izba) z dnia 1 grudnia 2020 r., *Guðmundur Andri Ástráðsson vs. Islandia*, wniosek nr 26374/18] pozwala na ustalenie, że konkretny sędzia, który uzyskał nominację w opisywanych warunkach, nie jest stronniczy, w sytuacji gdy obalone zostało domniemanie jego bezstronności,

które było regułą przed 2018 r. (konieczny jest dowód pozytywny bezstronności, gdy uprzednio trzeba było wykazać sytuację przeciwną – brak bezstronności).

W niniejszej sprawie taki test, z uwagi na wskazane wyżej uwarunkowania dotyczące działalności sędziego P. S., w tym również pozaorzeczniczej, wypadł dla Sądu Apelacyjnego w [...] – orzekającego z jego udziałem – negatywnie.

Stwierdzenie w związku z tym wystąpienia na etapie postępowania w instancji *ad quem* bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z powodu wskazanej wyżej okoliczności, musiało implikować wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnie dotkniętym sygnalizowaną wadą wyrokiem Sądu drugiej instancji, uchyleniem tego ostatniego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Rozpoznając ponownie środek odwoławczy wniesiony przez obrońcę A. B., Sąd Apelacyjny uwzględni poczynione wyżej zapatrywania prawne Sądu Najwyższego, w tym w szczególności związane ze składem orzekającym uważając, aby ten skład uwzględniał wiążące Rzeczpospolitą Polską zobowiązania konwencyjne.

[as]